

ZAKŁAD SŁUŻBY PREWENCYJNEJ

180

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Krzysztof Świerczewski

WYBRANE ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE
DOPROWADZEŃ OSÓB PRZEZ POLICJĘ

Przepisy prawne

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2019

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Nakład 55 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Podstawowe pojęcia i definicje związane z doprowadzeniem osób	7
2. Podstawy prawne i zasady wykonywania doprowadzeń osób	9
3. Czynności poprzedzające realizację doprowadzenia	13
4. Zadania dowódcy i policjantów realizujących doprowadzenia	17
5. Sposób postępowania policjantów w przypadku zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego w czasie wykonywania doprowadzeń	19
6. Prawa osób doprowadzanych przez Policję z uwzględnieniem polityki antidyskryminacyjnej	21
7. Dokumentowanie doprowadzeń osób	24
Bibliografia	26

Policja, zgodnie ze swoimi ustawowymi uprawnieniami, jest zobowiązana do wykonywania doprowadzenia osób do jednostek organizacyjnych Policji lub w inne wskazane w zarządzeniach lub postanowieniach miejsca.

Doprowadzenia osób związane są z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi i karnymi, tak więc w trakcie ich wykonywania policjant ma styczność z osobami różnej „kategorii”, zarówno pod względem ich zachowania, stylu (trybu) życia, relacji społeczno-rodzinnych, jak i stanu psychofizycznego. Ze względu na tę różnorodność oraz częstość wykonywania czynności doprowadzenia policjantom zdarza się popadać w rutynę i tracić czujność w trakcie tych czynności, co skutkuje popełnianiem błędów, a w konsekwencji występowaniem wydarzeń nadzwyczajnych. Warto zaznaczyć, że zmianie ulegają również przepisy prawa regulujące wykonywanie doprowadzenia przez Policję.

Policjant, aby wykonywać prawidłowo i skutecznie czynności służbowe, powinien utrzymywać swoją „sprawność” na odpowiednim poziomie, musi być przygotowany zarówno fizycznie (praktycznie), jak i teoretycznie do pełnienia służby. Zgodnie z często powtarzaną maksymą – odnośnie do służby policyjnej – „policjant działa zgodnie i w ramach obowiązującego prawa”, punktem wyjścia powinna być jednak wiedza teoretyczna.

Niniejsza publikacja ma na celu przedstawienie aktualnie obowiązujących przepisów dotyczących doprowadzenia osób przez Policję oraz wskazanie najważniejszych treści na temat tego zagadnienia.

Z uwagi na obszerność i złożoność niniejszej problematyki opracowanie to nie powinno być traktowane jako jedyne źródło wiedzy z tego zakresu.

Rozdział 1

Podstawowe pojęcia i definicje związane z doprowadzeniem osób

Znaczenie słowa „doprowadzenie” w zależności od okoliczności, w jakich zostało użyte, może za każdym razem oznaczać coś innego, jednak zawsze łączy się z przemieszczeniem kogoś lub czegoś. I tak słownikowe synonimy słowa „doprowadzenie” przedstawiono w kilku najważniejszych grupach, między innymi jako:

- spowodowanie czegoś,
- zaprowadzenie kogoś gdzieś,
- przywiedzenie kogoś gdzieś,
- sprowadzenie kogoś dokądś,
- wgonienie kogoś lub czegoś gdzieś¹.

Słownikowa wykładnia określa słowo **doprowadzić** jako prowadzić kogoś (sprowadzać coś) do określonego miejsca², zakłada ono zatem przełamanie oporu osoby doprowadzanej, czyli innymi słowy – Policja ma przyprowadzić osobę, która nie wyraziła woli wcześniejszego stawienia się na wezwanie uprawnionego organu.

W policyjnym znaczeniu, określonym zarządzeniem nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń, **doprowadzenie** to zespół czynności związanych z przemieszczaniem osoby pozbawionej wolności lub nietrzeźwej do siedziby jednostki organizacyjnej Policji lub innego miejsca wskazanego przepisami prawa lub określonego przez uprawniony organ³.

Czynności służbowe policjantów w zakresie doprowadzeń mają na celu ochronę osób lub przedmiotów przed zamachem lub jakimkolwiek innym nieuprawnionym działaniem skutkującym zagrożeniem życia i zdrowia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego⁴.

Ponadto dla prawidłowego i pełnego zrozumienia zagadnień związanych z wykonywaniem doprowadzeń osób należy podać kilka dodatkowych definicji, między innymi:

- **osoba wymagająca szczególnego nadzoru** – osoba pozbawiona wolności (zatrzymana, tymczasowo aresztowana lub skazana) w związku z przestępstwem o charakterze terrorystycznym, udziałem w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym, uprowadzeniem statku powietrznego lub morskiego, wzięciem lub przetrzymywaniem zakładników albo innym przestępstwem popełnionym ze szczególnym okrucieństwem, z użyciem broni palnej lub materiałów wybuchowych⁵;

¹ *Internetowy słownik synonimów języka polskiego online*, Synonim.NET © LocaHost.

² *Uniwersalny słownik języka polskiego*, t. I, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s. 666.

³ § 1 ust. 3 pkt 3 zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 119), zwanego dalej zarządzeniem nr 360/2009 KGP.

⁴ § 1 ust. 2 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁵ § 1 ust. 3 pkt 5 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

- **depozyt** – przedmioty będące w posiadaniu osoby konwojowanej lub doprowadzanej⁶;
- **depozyt zastrzeżony** – przedmioty wartościowe oraz przedmioty, które swoimi cechami lub właściwościami stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia⁷;
- **wydarzenie nadzwyczajne** – zdarzenie w konwoju lub doprowadzeniu skutkujące:
 - zabójstwem lub usiłowaniem zabójstwa,
 - samobójstwem lub usiłowaniem samobójstwa,
 - zgonem z przyczyn naturalnych,
 - ucieczką osoby konwojowanej lub doprowadzanej albo usiłowaniem uwolnienia tej osoby,
 - zamachem na zdrowie lub życie człowieka, w wyniku którego konieczna była jego hospitalizacja, lub zamachem na konwojowane wartości pieniężne lub muzealia⁸.

W tym miejscu należy również przypomnieć, że zgodnie z § 34 ust. 4 zarządzenia nr 360/2009 KGP do doprowadzeń mają zastosowanie odpowiednio przepisy dotyczące wykonywania konwojów osób⁹.

⁶ § 1 ust. 3 pkt 10 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁷ § 1 ust. 3 pkt 11 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁸ § 1 ust. 3 pkt 12 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁹ § 34 ust. 4 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Rozdział 2

Podstawy prawne i zasady wykonywania doprowadzeń osób

Policja, wykonując doprowadzenia osób, korzysta ze swoich ustawowych uprawnień zawartych w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o Policji:

1. W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe w celu:
 - 1) rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń;
 - 2) poszukiwania osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości, zwanych dalej „osobami poszukiwanymi”;
 - 3) poszukiwania osób, które na skutek wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca ich pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony ich życia, zdrowia lub wolności, zwanych dalej „osobami zaginionymi”.
2. Policja wykonuje również czynności na polecenie sądu, prokuratora, organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych ustawach¹⁰.

Podstawą prawną wykonywania doprowadzeń przez Policję jest **art. 40** ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz **§ 34** zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Art. 40 ww. ustawy precyzyjnie określa, że osoby w stanie nietrzeźwości¹¹, które swoim zachowaniem dają powód do zgorzienia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób, mogą zostać doprowadzone do izby wytrzeźwień lub placówki, podmiotu leczniczego albo do miejsca zamieszkania lub pobytu. W razie braku izby wytrzeźwień lub placówki osoby takie mogą być doprowadzone do jednostki Policji¹².

Zgodnie z zarządzeniem nr 360/2009 Policja wykonuje doprowadzenia osób:

- 1) **wskazanych w pisemnym poleceniu sądu, prokuratora oraz innych uprawnionych organów**, zlecających wykonanie tego rodzaju zespołu czynności oraz
- 2) **zatrzymanych lub doprowadzonych w celu**:
 - a) umieszczenia w pomieszczeniach jednostek organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, tymczasowym pomieszczeniu przejściowym, pokoju przejściowym lub policyjnej izbie dziecka,
 - b) oddania badaniom lekarskim lub zabiegom medycznym,

¹⁰ Art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161).

¹¹ Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy: zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość (art. 115 § 16 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.).

¹² Art. 40 § 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137).

- c) udziału w czynnościach postępowania karnego, karnego skarbowego, administracyjnego, postępowania w sprawach o wykroczenia albo postępowania w sprawach nieletnich,
- d) osadzenia w jednostce penitencjarnej,
- e) wytrzeźwienia¹³.

Zarządzenie nr 360/2009 KGP dokładnie przyporządkowuje konkretny rodzaj doprowadzeń do określonych policjantów:

- 1) doprowadzenia osób wskazanych w pisemnym poleceniu sądu, prokuratora oraz innych uprawnionych organów, zlecających wykonanie tego rodzaju zespołu czynności **wykonują policjanci wyznaczeni przez kierownika właściwej rzeczowo komórki organizacyjnej jednostki Policji wykonującej polecenie sądu, prokuratora lub innego uprawnionego organu,**
- 2) doprowadzenia osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu umieszczenia w pomieszczeniach jednostek organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, tymczasowym pomieszczeniu przejściowym, pokoju przejściowym lub policyjnej izbie dziecka, udziału w czynnościach postępowania karnego, karnego skarbowego, administracyjnego, postępowania w sprawach o wykroczenia albo postępowania w sprawach nieletnich, osadzenia w jednostce penitencjarnej, wytrzeźwienia **wykonują policjanci, którzy dokonali zatrzymania lub policjanci wykonujący czynności służbowe, w ramach których następuje doprowadzenie,**

z tym, że wykonywanie czynności związanych z nadzorem nad osobami zatrzymanymi lub doprowadzonymi w celu poddania badaniom lekarskim lub zabiegom medycznym zapewnia komenda powiatowa (miejska, rejonowa) Policji właściwa ze względu na usytuowanie zakładu opieki zdrowotnej¹⁴.

Zgodnie z § 35 ust. 1 zarządzenia nr 360/2009 KGP doprowadzenia osób wskazanych w pisemnym poleceniu sądu, prokuratora oraz innych uprawnionych organów, zlecających wykonanie tego rodzaju zespołu czynności, wykonują policjanci z komórek konwojowych, jeżeli miejsce wykonywania czynności związanych z doprowadzeniem lub miejsce docelowe doprowadzenia znajduje się poza obszarem działania komendy powiatowej (miejskiej, rejonowej) Policji, na którym zamieszkuje lub przebywa osoba podlegająca doprowadzeniu.

W powyższej sytuacji kierownik jednostki organizacyjnej Policji, do której wpłynęło polecenie doprowadzenia, lub wyznaczony przez niego policjant niezwłocznie informuje kierownika właściwej miejscowo komórki konwojowej o tym poleceniu oraz powoduje doprowadzenie osoby do siedziby właściwej miejscowo komórki konwojowej i przekazanie policjantom wyznaczonym przez kierownika tej komórki. Doprowadzenia te realizują policjanci z jednostki organizacyjnej Policji, na której terenie działania przebywa osoba podlegająca doprowadzeniu, jeżeli jest to uzasadnione ekonomicznym wykorzystaniem policyjnych sił i środków. Decyzję w tym zakresie podejmuje kierownik tej jednostki Policji, po uzgodnieniu z kierownikiem właściwej miejscowo komórki konwojowej¹⁵.

Co do zasady doprowadzenie wykonuje dwóch lub większa liczba policjantów z użyciem policyjnego lub innego środka transportu. Natomiast w uzasadnionych przypadkach doprowadzenie może być wykonane pieszo przez jednego policjanta lub większą liczbę policjantów. Decyzję o liczbie policjantów wykonujących doprowadzenie podejmuje kierownik komórki organizacyjnej Policji realizującej doprowadzenie lub wyznaczony przez niego policjant¹⁶. Po-

¹³ § 34 ust. 3 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

¹⁴ § 34 ust. 1–4 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

¹⁵ § 35 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

¹⁶ § 6 ust. 1, 2, 4 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

licyjny środek transportu wykorzystywany do doprowadzeń osób powinien być wyposażony w środki ochrony indywidualnej przed zakażeniami chorobami zakaźnymi¹⁷.

Do realizacji doprowadzeń wyznacza się policjantów, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy ukończyli szkolenie zawodowe podstawowe lub uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym centralnym lub lokalnym w zakresie doprowadzeń¹⁸.

Ponadto zgodnie z § 12 zarządzenia nr 360/2009 KGP w jednym przedziale policyjnego środka transportu nie wolno doprowadzać:

- 1) osób różnej płci;
- 2) nieletnich i dorosłych;
- 3) osób, które uprawniony podmiot polecił izolować względem siebie.

W przypadku wykonywania doprowadzenia przystosowanym do tego policyjnym środkiem transportu, policjant po wprowadzeniu osób do wnętrza środka transportu i zamknięciu drzwi zajmuje miejsce w przedziale dla konwojenta, a dowódca zajmuje miejsce obok kierowcy. W przypadku, gdy doprowadzenie wykonuje dwóch policjantów, decyzję o ich rozmieszczeniu w policyjnym środku transportu podejmuje dowódca. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia osób doprowadzanych albo uzasadnionej obawy zaistnienia innego wydarzenia nadzwyczajnego, policjant po przekazaniu broni palnej dowódcy może wejść do przedziału dla osób konwojowanych i przebywać w nim w trakcie doprowadzenia, pod warunkiem utrzymywania stałej łączności z dowódcą. W przypadku wykonywania doprowadzenia samochodem osobowym osobę doprowadzaną umieszcza się na tylnym siedzeniu, a drugi policjant zajmuje miejsce obok osoby doprowadzanej za kierowcą. W przypadku wykonywania doprowadzenia z wykorzystaniem specjalistycznego środka transportu sanitarnego, policjant zajmuje miejsce w tym środku transportu, a pozostali policjanci przemieszczają się policyjnym środkiem transportu bezpośrednio za specjalistycznym środkiem transportu sanitarnego. W przypadku braku możliwości przebywania konwojenta w specjalistycznym środku transportu sanitarnego, konwojenci przemieszczają się policyjnym środkiem transportu bezpośrednio za specjalistycznym środkiem transportu sanitarnego.

W przypadku wykonywania konwoju koleją, konwojenci po wejściu do przedziału zajmują miejsca przy oknie i drzwiach, natomiast osoby konwojowane umieszcza się pośrodku, w miarę możliwości tyłem do kierunku jazdy. Wprowadzanie i wyprowadzanie osób konwojowanych ze środka transportu odbywa się pojedynczo. Kierownik każdej jednostki organizacyjnej Policji powiadomiony o przybyciu konwoju wykonywanego koleją jest obowiązany do udzielenia dowódcy konwoju wszelkiej pomocy związanej z wykonywaniem konwoju¹⁹.

Policjanci wykonujący doprowadzenie powinni posiadać wyposażenie i uzbrojenie odpowiednie do istniejącego zagrożenia bezpieczeństwa doprowadzenia, a w szczególności broń palną, kajdanki, ręczny miotacz substancji obezwładniającej oraz opatrunek osobisty. Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej podczas doprowadzeń osób następuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej²⁰.

Za właściwe wyposażenie i uzbrojenie policjantów wykonujących doprowadzenie odpowiedzialny jest policjant przeprowadzający odprawę do służby²¹.

¹⁷ § 7 ust. 2 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

¹⁸ § 1 ust. 2a zarządzenia nr 360/2009 KGP.

¹⁹ § 12 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

²⁰ § 7 ust. 1 i 1a zarządzenia nr 360/2009 KGP.

²¹ § 7 ust. 3 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

W przypadku, gdy osoba doprowadzana znajduje się w stanie zagrażającym jej życiu lub zdrowiu, doprowadzenie kontynuuje się po uprzednim zbadaniu osoby przez lekarza oraz wystawieniu zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań medycznych do przebywania tej osoby w policyjnym pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoju przejściowym, tymczasowym pomieszczeniu przejściowym, policyjnej izbie dziecka, areszcie śledczym, zakładzie karnym, schronisku dla nieletnich lub zakładzie poprawczym²².

W przypadku stwierdzenia w zaświadczeniu lekarskim, że stan zdrowia osoby badanej nie pozwala na jej transportowanie policyjnym środkiem transportu ani pieszo, doprowadzenie powinno być wykonane z użyciem odpowiedniego środka transportu sanitarnego oraz z zapewnioną na czas przewozu obsługą medyczną²³.

Doprowadzenie osoby zatrzymanej w trybie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego na rozprawę sądową, do szpitala psychiatrycznego, w celu poddania badaniu przez biegłego lub do domu pomocy społecznej, stanowiące realizację zarządzenia sądu, następuje w obecności lekarza, pielęgniarki lub zespołu ratownictwa medycznego. Jeżeli sąd w dokumentacji dotyczącej doprowadzenia nie wskazał podmiotu leczniczego, z którego lekarz, pielęgniarka lub zespół ratownictwa medycznego będą uczestniczyli w doprowadzeniu, kierownik komórki lub jednostki organizacyjnej Policji mającej zrealizować doprowadzenie występuje do sądu o wskazanie tego podmiotu leczniczego, a następnie stosuje się do dalszych dyspozycji sądu²⁴.

²² § 3 ust. 3 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

²³ § 6 ust. 3 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

²⁴ § 3 ust. 4 i 5 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Rozdział 3

Czynności poprzedzające realizację doprowadzenia

Podczas organizacji doprowadzenia (odpowiednio konwoju) kierownik realizującej doprowadzenie komórki organizacyjnej Policji albo wyznaczony przez niego policjant jest obowiązany w szczególności:

- zgromadzić wszelkie dostępne informacje mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo doprowadzenia;
- określić na podstawie informacji mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo doprowadzenia siły i środki niezbędne do bezpiecznego jego wykonania;
- przeprowadzić bezpośrednio przed rozpoczęciem doprowadzenia odprawę z konwojentami²⁵.

Przed doprowadzeniem osoby przeprowadza się odprawę związaną z tym konkretnym doprowadzeniem. Zgodnie z zarządzeniem nr 360/2009 KGP należy ją przeprowadzić w ramach odprawy do służby lub bezpośrednio przed wykonaniem doprowadzenia, wskazując na okoliczności mogące wpłynąć na jego przebieg. W szczególnie uzasadnionym przypadku doprowadzenie można wykonać bez uprzedniej odprawy, pod warunkiem przekazania policjantowi informacji mogących wpłynąć na jego przebieg, w szczególności wskazania na okoliczności wymienione w § 38 ust. 1. Przekazanie informacji należy udokumentować w sposób określony przez właściwego kierownika komórki lub jednostki organizacyjnej Policji, w szczególności poprzez odnotowanie stopnia, imienia, nazwiska i stanowiska służbowego przekazującego informacje oraz ich treści²⁶.

Przeprowadzający odprawę jest obowiązany w szczególności:

- 1) wyznaczyć policjantów i ewentualnie dowódcę doprowadzenia/patrolu;
- 2) przekazać dowódcy niezbędną dokumentację oraz informacje o osobach doprowadzanych;
- 3) sprawdzić wyposażenie, uzbrojenie i umundurowanie, a także znajomość przepisów o wykonywaniu doprowadzeń osób oraz użyciu lub wykorzystaniu przez policjantów środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 4) przekazać wszelkie informacje, które mogą mieć wpływ na przebieg wykonywanego doprowadzenia;
- 5) potwierdzić przeprowadzenie odprawy w książce lub w protokole odpraw do służby konwojowej oraz sprawdzić, czy policjanci udokumentowali przeprowadzenie odprawy w notatnikach służbowych.

W przypadku wykonywania przez tych samych policjantów kilku następujących po sobie doprowadzeń w jednym dniu, odprawę można przeprowadzić bezpośrednio przed rozpoczęciem pierwszego z tych doprowadzeń²⁷.

²⁵ § 8 ust. 1 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

²⁶ § 34 ust. 5 i 5a zarządzenia nr 360/2009 KGP.

²⁷ § 8 ust. 2 i 3 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Wykonanie doprowadzenia wiąże się z przemieszczeniem konkretnej osoby, o określonych danych osobowych. Ustalenie i potwierdzenie tożsamości następuje za pośrednictwem systemów informatycznych Policji, najczęściej odbywa się na podstawie „dokumentu tożsamości”, ewentualnie na podstawie oświadczenia tej osoby lub innej, której tożsamość została ustalona na podstawie dokumentu tożsamości²⁸.

W przypadku, gdy osoba doprowadzana do zakładu karnego lub aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich lub innego ośrodka dla nieletnich, sądu, prokuratury lub podmiotu leczniczego nie posiada dokumentu tożsamości, kierownik jednostki organizacyjnej Policji właściwy ze względu na miejsce zatrzymania osoby lub policjant upoważniony przez tego kierownika sporządza stwierdzenie tożsamości według wzoru określonego w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 360. Stwierdzenie tożsamości należy dołączyć do dokumentacji przekazywanej z osobą konwojowaną lub doprowadzaną²⁹.

Przed rozpoczęciem doprowadzenia policjanci są obowiązani dokładnie sprawdzić, czy osoba doprowadzana posiada przy sobie przedmioty, które ze względu na swe właściwości mogą spowodować zagrożenie dla życia i zdrowia człowieka. Podczas wcześniej zaplanowanego doprowadzenia osoby należy stosować wzmożone środki ostrożności określone w § 15 ust. 1:

Przy wykonywaniu **doprowadzeń** (odpowiednio konwojów) o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa należy stosować odpowiednie do rodzaju zagrożenia następujące wzmożone środki ostrożności:

- 1) wyznaczenie do wykonania doprowadzenia większej liczby policjantów, udział w doprowadzeniu policjantów przeszkolonych w zakresie podejmowania interwencji wobec osób agresywnych i niebezpiecznych, udział policjantów z pododdziałów antyterrorystycznych;
- 2) wyposażenie policjantów w broń maszynową, kamizelki kuloodporne, hełmy kuloodporne lub paralizatory elektryczne;
- 3) wykonywanie doprowadzenia z użyciem psów służbowych, większej liczby pojazdów, pojazdu opancerzonego lub policyjnego transportu lotniczego;
- 4) zakładanie kajdanek zespolonych, kajdanek zakładanych na nogi, kasków zabezpieczających, pasów obezwładniających lub kaftanów bezpieczeństwa osobom doprowadzanym, wobec których użycie tych środków przymusu bezpośredniego jest prawnie dopuszczalne;
- 5) ograniczenie do niezbędnego minimum liczby osób mających dostęp do informacji o organizacji i wykonywaniu doprowadzenia;
- 6) wyznaczenie dodatkowych policjantów do zabezpieczenia trasy konwoju oraz miejsc czynności procesowych z udziałem osób doprowadzanych³⁰,

jeżeli z posiadanych informacji wynika, że:

- 1) zachodzi obawa:
 - a) podjęcia przez osobę doprowadzaną próby ucieczki, dokonania czynnej napaści na policjantów albo zamachu na życie lub zdrowie własne względnie innej osoby doprowadzanej,
 - b) dokonania zamachu w celu uwolnienia osoby doprowadzanej,
 - c) zaistnienia innego zdarzenia mającego negatywny wpływ na bezpieczeństwo osób uczestniczących w doprowadzeniu;
- 2) doprowadzenie dotyczy osoby wymagającej szczególnego nadzoru;
- 3) doprowadzenie dotyczy osoby wzbudzającej zainteresowanie środków masowego przekazu.

²⁸ § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1565).

²⁹ § 2 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

³⁰ § 15 ust. 1 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Doprowadzenia w wyżej wymienionych przypadkach odbywają się na podstawie planu sporządzanego w sposób określony w § 16 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

1. Doprowadzenia (odpowiednio konwoje) o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa realizowane są na podstawie planu konwoju, w oparciu o zgromadzone wszelkie dostępne informacje, mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo konwoju, w tym informacje o dotychczasowym zachowaniu się osoby konwojowanej w aktualnym miejscu pobytu.
2. Plan konwoju sporządza policjant wyznaczony przez kierownika komórki organizacyjnej Policji wykonującej konwój.
3. Plan konwoju powinien zawierać informacje o:
 - 1) osobach konwojowanych,
 - 2) zadaniach dla dowódcy konwoju i konwojentów,
 - 3) sposobie postępowania konwojentów w przypadku zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego, wypadku, kolizji lub awarii pojazdu,
 - 4) przebiegu trasy głównej i zapasowej konwoju oraz środkach transportu,
 - 5) czasie realizacji konwoju, miejscach przerw w konwoju,
 - 6) sposobie utrzymywania łączności z jednostkami organizacyjnymi Policji znajdującymi się na trasie konwoju,
 - 7) innych okolicznościach uznanych za istotne dla bezpieczeństwa konwoju.
4. W przypadku konwojowania osób mających uczestniczyć w czynnościach procesowych plan konwoju powinien zawierać również informacje dotyczące ochrony budynku sądu lub prokuratury, tras przemieszczania się konwoju wewnątrz tego budynku i określać sposób współpracy konwojentów z policjantami i innymi podmiotami ochraniającymi sąd lub prokuraturę.
5. Plan konwoju zatwierdza i przekazuje dowódcy konwoju kierownik komórki organizacyjnej Policji wykonującej konwój lub wyznaczony przez niego policjant.
6. Nadanie planowi konwoju klauzuli tajności następuje według zasad określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych³¹.

Natomiast przed rozpoczęciem przymusowego doprowadzenia na polecenie sądu, prokuratora lub innego uprawnionego organu, policjant jest obowiązany:

- 1) sprawdzić i w razie potrzeby ustalić tożsamość osoby podlegającej doprowadzeniu i poinformować tę osobę o podstawie prawnej doprowadzenia;
- 2) sprawdzić, czy osoba doprowadzana posiada przy sobie przedmioty mogące stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia policjantów lub innych osób.

Policjant doprowadzający osobę uzyskuje od właściwego organu pisemne potwierdzenie wykonania doprowadzenia, wskazujące godzinę, datę i miejsce doprowadzenia. Policjant doprowadzający nadzoruje osobę doprowadzoną do zakończenia czynności urzędowych tylko w przypadku, jeżeli takie polecenie wyda sąd lub prokurator³².

Przystępując do doprowadzenia osoby, w przypadku, gdy z posiadanych przez Policję informacji lub z okoliczności realizowanej czynności wynika, że osoba doprowadzana:

- 1) jako jedyna wykonuje władzę rodzicielską, sprawuje opiekę lub pieczę nad małoletnim lub opiekę nad osobą wymagającą stałej opieki innej osoby,
 - 2) jest jedyną osobą mogącą sprawować opiekę nad zwierzęciem, w tym w szczególności nad zwierzęciem gospodarskim
- policjant podejmuje działania mające na celu zapewnienie pieczy lub opieki określonej odpowiednio w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomocy społecznej lub ochronie zwierząt.

³¹ § 16 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

³² § 37 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Powyższe działania mają w szczególności na celu:

- 1) umożliwienie osobie doprowadzanej przekazania opieki innej uprawnionej osobie lub instytucji, jeżeli szczególne względy nie stoją temu na przeszkodzie,
- 2) podjęcie czynności zmierzających do przejęcia opieki przez instytucję uprawnioną do jej zapewnienia.

O stwierdzonych okolicznościach Policja niezwłocznie powiadamia organ zarządzający doprowadzenie, a następnie potwierdza powiadomienie pisemnie, jeśli nastąpiło w inny sposób³³.

Zgodnie z § 1 ust. 4 zarządzenia nr 360/2009 KGP realizację zadań w zakresie metod i form wykonywania konwojów i doprowadzeń nadzorują komórki konwojowe komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji³⁴.

³³ § 38 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

³⁴ § 1 ust. 4 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Rozdział 4

Zadania dowódcy i policjantów realizujących doprowadzenia

Policjant pełniący funkcję dowódcy patrolu odpowiada za przebieg i sposób wykonania doprowadzenia, a w szczególności:

- 1) sprawdza zabezpieczenia w środku transportu lub wyznacza policjanta do tego sprawdzenia;
- 2) sprawdza tożsamość osób doprowadzanych z otrzymaną dokumentacją;
- 3) przydziela policjantom osoby konwojowane ze wskazaniem tych, wobec których należy stosować wzmożone środki ostrożności, oraz podejmuje decyzję o ich rozmieszczeniu w środkach transportu oraz w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób konwojowanych w sądach i prokuraturach;
- 4) sprawdza/poleca policjantom sprawdzać osoby doprowadzane w celu ewentualnego znalezienia i odebrania przedmiotów, które swoimi właściwościami mogą spowodować zagrożenie dla życia i zdrowia lub bezpieczeństwa konwoju, a w szczególności:
 - a) podczas przejmowania osób doprowadzanych,
 - b) po zakończeniu widzenia lub innej czynności związanej z kontaktem osób doprowadzanych z innymi osobami,
 - c) po wyjściu osób doprowadzanych z toalety,
 - d) po każdorazowej utracie kontaktu wzrokowego z osobami doprowadzanymi;
- 5) nadzoruje pokwitowanie ich przejęcia przy przekazywaniu osób doprowadzanych;
- 6) zgłasza każdy wjazd na obszar województwa i wyjazd z tego obszaru dyżurnym właściwych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji;
- 7) informuje bezpośredniego przełożonego, dostępnymi środkami łączności, o każdorazowej zmianie planowej trasy doprowadzenia;
- 8) przed wyprowadzeniem osób doprowadzanych ze środków transportu zapoznaje się z topografią budynku sądu lub prokuratury oraz z drogami dojścia do sali rozpraw, pokoju przesłuchań lub pomieszczeń albo miejsc przeznaczonych dla osób doprowadzanych oraz sprawdza stan i zabezpieczenie techniczne tych pomieszczeń i miejsc lub wyznacza policjanta do realizacji tych czynności;
- 9) przekazuje uprawnionym osobom w miejscu docelowym doprowadzenia informacje o zachowaniu się osoby doprowadzanej, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo wykonywania czynności procesowych lub pobytu osoby doprowadzanej w miejscach wyznaczonych przez uprawniony organ³⁵.

Natomiast policjant realizujący doprowadzenie w trakcie doprowadzania osób jest obowiązany:

- 1) udokumentować w notatniku służbowym lub w inny sposób ustalony przez kierownika komórki lub jednostki organizacyjnej Policji odprawę do służby poprzedzającą doprowadzenie oraz opisać przebieg doprowadzenia;

³⁵ § 9 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

- 2) wykonywać polecenia dowódcy doprowadzenia/patrolu;
- 3) sprawdzać osoby doprowadzane w celu ewentualnego znalezienia i odebrania przedmiotów, które swoimi właściwościami mogą spowodować zagrożenie dla życia i zdrowia lub bezpieczeństwa konwoju, a w szczególności:
 - a) podczas przejmowania osób doprowadzanych,
 - b) po zakończeniu widzenia lub innej czynności związanej z kontaktem osób doprowadzanych z innymi osobami,
 - c) po wyjściu osób doprowadzanych z toalety,
 - d) po każdorazowej utracie kontaktu wzrokowego z osobami doprowadzanymi;
- 5) sprawdzać przed wejściem osób doprowadzanych do toalet, czy nie znajdują się tam przedmioty mogące spowodować zagrożenie dla życia i zdrowia człowieka lub bezpieczeństwa konwoju;
- 6) pouczyć osoby doprowadzane, w jakich sytuacjach jest prawnie dozwolone użycie wobec tych osób broni palnej i środków przymusu bezpośredniego;
- 7) obserwować zachowanie się osoby doprowadzanej w celu zapobieżenia wydarzeniom nadzwyczajnym z udziałem tych osób;
- 8) uniemożliwić kontakty osób doprowadzanych z osobami postronnymi bez pisemnej zgody uprawnionych podmiotów;
- 9) uniemożliwić kontakty wzajemne osób doprowadzanych w przypadku wydania takiego polecenia przez podmioty uprawnione³⁶.

W trakcie wykonywania doprowadzenia policjantowi nie wolno:

- 1) pozostawiać osób konwojowanych bez nadzoru i udzielać osobom postronnym informacji o konwoju lub osobach konwojowanych;
- 2) zdejmować osobom konwojowanym kajdanek bez zgody dowódcy konwoju i przykuwać się nimi do osób konwojowanych;
- 3) podejmować czynności niezwiązanych z wykonywaniem konwoju³⁷.

³⁶ § 11 ust. 1 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

³⁷ § 11 ust. 2 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Rozdział 5

Sposób postępowania policjantów w przypadku zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego w czasie wykonywania doprowadzeń

Czynności, które powinien wykonać policjant odpowiedzialny za doprowadzenie w przypadku zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego, określa § 43 zarządzenia nr 360/2009 KGP. Policjant w pierwszej kolejności powinien podjąć działania zmierzające do eliminacji zagrożenia, a w szczególności:

- 1) wzywa pomocy hasłem „konwój wzywa pomocy” oraz niezwłocznie powiadamia dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji, na której terytorialnym zasięgu działania nastąpiło wydarzenie nadzwyczajne;
- 2) dowodzi obroną konwoju, zapewnia osobom poszkodowanym pierwszą pomoc i w miarę możliwości organizuje działania pościgowe;
- 3) dokonuje niezbędnych czynności zabezpieczających miejsce wydarzenia nadzwyczajnego;
- 4) niezwłocznie po zakończeniu czynności na miejscu wydarzenia nadzwyczajnego sporządza szczegółową notatkę służbową z jego przebiegu i podjętych działań, którą przekazuje dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca wydarzenia nadzwyczajnego, a jej kopię bezpośrednio przełożonemu.

Kopię sporządzonej notatki dyżurny jednostki organizacyjnej Policji, na której obszarze terytorialnego zasięgu działania nastąpiło wydarzenie nadzwyczajne, przesyła niezwłocznie do komórki konwojowej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji właściwej ze względu na miejsce pełnienia służby funkcjonariuszy realizujących konwój lub doprowadzenie. Natomiast kierownik komórki konwojowej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji, po zapoznaniu się z kopią notatki, przesyła ją niezwłocznie do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach prewencji³⁸.

Same przyczyny i okoliczności wydarzeń nadzwyczajnych są wyjaśniane przez policjantów wyznaczonych przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji wykonującej konwój lub doprowadzenie. Policjanci ci na podstawie uzyskanych informacji sporządzają meldunek z przebiegu wydarzenia nadzwyczajnego, który przesyła się przed upływem 7 dni od dnia wydarzenia do komórki konwojowej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji. Meldunek zgodnie z wytycznymi zawartymi w zarządzeniu nr 360/2009 KGP powinien w szczególności zawierać:

- 1) czas, miejsce oraz rodzaj wydarzenia nadzwyczajnego;
- 2) nazwę komórki i jednostki organizacyjnej Policji, której policjanci wykonywali konwój lub doprowadzenie;
- 3) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe, sprawującego nadzór nad realizacją konwojów i doprowadzeń, kierownika jednostki organizacyjnej Policji, której policjanci realizowali konwój lub doprowadzenie;

³⁸ § 43 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

- 4) stopień, imię i nazwisko dowódcy konwoju i konwojentów lub policjantów wykonujących doprowadzenie, ich stanowiska służbowe, staż służby, przeszkolenie zawodowe oraz terminy, w których uczestniczyli oni w szkoleniu lub doskonaleniu zawodowym;
- 5) dane osoby konwojowanej lub doprowadzanej, podmiot zarządzający konwój lub doprowadzenie oraz określenie sprawy, w związku z którą wykonywano konwój lub doprowadzenie;
- 6) informacje dotyczące przeprowadzenia odprawy;
- 7) szczegółowy opis przebiegu wydarzenia nadzwyczajnego;
- 8) czynności podjęte po zaistnieniu wydarzenia nadzwyczajnego;
- 9) dane innych osób uczestniczących w czynnościach na miejscu wydarzenia nadzwyczajnego;
- 10) ewentualne naruszone przepisy oraz czynności podjęte wobec policjantów wykonujących konwój lub doprowadzenie;
- 11) informacje o sposobie sprawowanego nadzoru nad realizacją konwojów i doprowadzeń w jednostce organizacyjnej Policji, której policjanci realizowali konwój lub doprowadzenie;
- 12) planowane przedsięwzięcia zmierzające do wyeliminowania w przyszłości podobnych wydarzeń nadzwyczajnych.

Przyczyny i okoliczności wydarzenia nadzwyczajnego analizowane są przez wyznaczonych policjantów komórki konwojowej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji, którzy na podstawie zgromadzonych materiałów, w szczególności informacji zawartych w meldunku, są obowiązani opracować analizę przyczyn i okoliczności wydarzenia nadzwyczajnego, która w szczególności powinna zawierać:

- 1) informacje zawarte w meldunku;
- 2) ocenę przyczyn i okoliczności zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego;
- 3) informację o zrealizowanych przez komórkę konwojową właściwej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji przedsięwzięciach z zakresu nadzoru nad zadaniami związanymi z konwojowaniem i doprowadzaniem osób;
- 4) wnioski zawierające propozycje rozwiązań zmierzających do wyeliminowania podobnych wydarzeń nadzwyczajnych.

Analizę przyczyn i okoliczności wydarzenia nadzwyczajnego przedkłada się do akceptacji komendantowi wojewódzkiemu (Stołecznemu) Policji lub jego zastępcy przed upływem 14 dni od dnia wydarzenia nadzwyczajnego. Natomiast kopię zaakceptowanej analizy przyczyn i okoliczności wydarzenia nadzwyczajnego niezwłocznie przesyła się do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach prewencji, komórki organizacyjnej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji właściwej w sprawach kontroli oraz jednostki organizacyjnej Policji, której policjanci wykonywali konwój lub doprowadzenie.

Procedurę kończy przesłanie w terminie do 2 miesięcy od dnia wydarzenia nadzwyczajnego przez kierownika komórki konwojowej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach prewencji meldunku uzupełniającego do analizy, dotyczącego sposobu realizacji zawartych w niej wniosków³⁹. Podobnie jest w przypadku zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego podczas wykonywania konwoju lub doprowadzenia przez policjantów z komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, Centralnego Biura Śledczego Policji, Biura Spraw Wewnętrznych Policji, Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie lub szkoły policyjnej, wtedy przyczyny i okoliczności wydarzenia nadzwyczajnego analizują policjanci wyznaczeni przez kierownika komórki organizacyjnej wykonującej konwój lub doprowadzenie. Sporządzoną analizę, po akceptacji przez kierownika komórki organizacyjnej realizującej konwój lub doprowadzenie, przesyła się do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji⁴⁰.

³⁹ § 44 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁴⁰ § 45 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Rozdział 6

Prawa osób doprowadzanych przez Policję z uwzględnieniem polityki antydyskryminacyjnej

W trakcie wykonywania doprowadzenia, ale również w trakcie całej swojej służby, policjant zobowiązany jest do:

- wykonywania obowiązków służbowych z należytą starannością i uczciwością;
- poszanowania godności ludzkiej w trakcie podejmowanych działań;
- przestrzegania i ochrony praw człowieka, z uwzględnieniem m.in. bezwzględnego zakazu stosowania tortur bądź niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania;
- stosowania w praktyce przepisów regulujących przypadki, zasady, warunki, sposoby użycia śpb i broni palnej;
- zachowania bezstronności wykluczającej jakiegokolwiek uprzedzenia lub formy dyskryminacji;
- brania pod uwagę panujących zwyczajów, tradycji, norm kulturowych i religijnych itp.;
- reagowania adekwatnie do okoliczności w sytuacjach emocjogennych;
- właściwego postępowania z ofiarami przestępstw – udzielania możliwie wszechstronnej pomocy, dbania o zachowanie dyskrecji, ograniczania ryzyka powtórnej wiktymizacji itd.;
- wystrzegania się korupcji w każdej postaci i aktywnego zwalczania wszelkich jej przejawów;
- niewykorzystywania wykonywanego zawodu do celów prywatnych;
- dbania o pozytywny wizerunek Policji;
- bezwzględnego wystrzegania się sytuacji sprzyjających popełnianiu czynów zabronionych;
- przestrzegania obowiązującego prawa, regulaminów służbowych i innych aktów prawa wewnętrznego w Policji;
- systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ogólnych⁴¹.

Dlatego też policjant, wykonując zadania służbowe, powinien dostosowywać swoje zachowanie do sytuacji i cech osób uczestniczących w zdarzeniu oraz wykonywać je według najlepszej woli i wiedzy, z należytą uczciwością, rzetelnością, wykazując się odpowiedzialnością, odwagą i ofiarnością⁴².

Policjant musi również pamiętać, że w toku wykonywanych przez niego czynności służbowych ma obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka, m.in. takich, jak: prawo do życia, zakaz tortur czy zakaz dyskryminacji⁴³. Samo zarządzenie nr 360/2009 KGP odnosi się dwukrotnie do praw przysługujących osobie doprowadzanej. Pierwszy raz, wymieniając jako jeden z obowiązków konwojenta pouczenie osoby konwojowanej, w jakich sytuacjach jest prawnie dozwolone użycie wobec osób konwojowanych broni palnej i środków przymusu bezpośredniego⁴⁴. Drugi raz, opisując sytuację udzielenia

⁴¹ *Służyć i chronić. Prawa człowieka i prawo humanitarne dla policji i organów bezpieczeństwa państwowego – edycja polska*, Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2002, s. 13.

⁴² § 3 i 8 zarządzenia nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 1, poz. 3).

⁴³ Art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

⁴⁴ § 11 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

osobie doprowadzanej pierwszej pomocy lub kwalifikowanej pierwszej pomocy lub poddania niezbędnym badaniom lekarskim.

- § 3.1. Osobie konwojowanej udziela się niezwłocznie pierwszej pomocy lub kwalifikowanej pierwszej pomocy lub poddaje niezbędnym badaniom lekarskim, w przypadku, gdy osoba ta znajduje się w stanie zagrażającym jej życiu lub zdrowiu.
2. Osobie doprowadzanej udziela się niezwłocznie pierwszej pomocy lub kwalifikowanej pierwszej pomocy lub poddaje niezbędnym badaniom lekarskim, na podstawie przepisów o badaniach lekarskich osób zatrzymanych przez Policję.
 3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, konwój lub doprowadzenie kontynuuje się po uprzednim zbadaniu osoby przez lekarza oraz wystawieniu zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań medycznych do przebywania tej osoby w policyjnym pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoju przejściowym, tymczasowym pomieszczeniu przejściowym, policyjnej izbie dziecka, areszcie śledczym, zakładzie karnym, schronisku dla nieletnich lub zakładzie poprawczym.
 4. Doprowadzenie osoby zatrzymanej w trybie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego na rozprawę sądową, do szpitala psychiatrycznego, w celu poddania badaniu przez biegłego lub do domu pomocy społecznej, stanowiące realizację zarządzenia sądu następuje w obecności lekarza, pielęgniarki lub zespołu ratownictwa medycznego.
 5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, jeżeli sąd w dokumentacji dotyczącej doprowadzenia, nie wskazał podmiotu leczniczego, z którego lekarz, pielęgniarka lub zespół ratownictwa medycznego będzie uczestniczył w doprowadzeniu, kierownik komórki lub jednostki organizacyjnej Policji mającej zrealizować doprowadzenie występuje do sądu o wskazanie tego podmiotu leczniczego, a następnie stosuje się do dalszych dyspozycji sądu⁴⁵.

Ponieważ, tak jak to było wcześniej wyjaśniane w tym opracowaniu, doprowadzenie osoby wiąże się z przełamaniem jej oporu stawianego na wezwanie uprawnionego organu i odbywa się wbrew jej woli, wiąże się z rzeczywistym pozbawieniem wolności osoby doprowadzanej celem wykonania konkretnego zarządzenia lub postanowienia, czyli jej zatrzymaniem. W związku z powyższym, tak jak każdej osobie zatrzymanej, przysługują jej zagwarantowane ustawowo prawa.

Natomiast odnośnie do praw osoby doprowadzonej w celu wytrzeźwienia, to w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi znajdziemy zapisy o tym, że osoba doprowadzona do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji pozostaje tam aż do wytrzeźwienia, nie dłużej niż 24 godziny. Należy także pamiętać, że osoby do lat 18 umieszcza się w odrębnych pomieszczeniach, oddzielnie od osób dorosłych. Kolejne zapisane w ustawie prawo stanowi, że osobie doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki, jednostki Policji, podmiotu leczniczego przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce doprowadzenia. W zażaleniu osoba doprowadzona może domagać się zbadania zasadności i legalności doprowadzenia, jak również decyzji o przyjęciu albo zatrzymaniu oraz prawidłowości ich wykonania. O przyjęciu do izby wytrzeźwień lub placówki albo o zatrzymaniu w jednostce Policji zawiadamia się niezwłocznie:

- 1) w przypadku małoletnich – ich rodziców lub opiekunów oraz sąd opiekuńczy;
- 2) w przypadku innych osób – na ich żądanie, wskazane przez nie osoby⁴⁶.

⁴⁵ § 3 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁴⁶ Art. 40 ust. 5, 6 i 11 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ponadto każdą osobę zatrzymaną (doprowadzaną), w tym doprowadzoną w celu wytrzeźwienia, należy niezwłocznie poddać – w razie uzasadnionej potrzeby – badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej⁴⁷. Jeżeli osoba doprowadzona wymaga hospitalizacji, niezwłocznie przewozi się ją do podmiotu leczniczego⁴⁸.

Osoba małoletnia doprowadzona do izby wytrzeźwień, placówki lub jednostki Policji może być zwolniona, niezwłocznie po udzieleniu jej niezbędnych świadczeń zdrowotnych, na pisemny wniosek rodziców lub opiekunów⁴⁹.

Wobec każdej osoby przyjętej albo zatrzymanej w jednostce Policji, która stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia własnego lub innej osoby, lub niszczy przedmioty znajdujące się w otoczeniu, może być zastosowany przymus bezpośredni. Przed zastosowaniem przymusu bezpośredniego uprzedza się osobę, wobec której przymus ten ma być zastosowany. Przymus bezpośredni może trwać tylko do czasu ustania przyczyn jego zastosowania⁵⁰.

Niezależnie od okoliczności, każdej osobie wobec której policjant podejmuje czynności służbowe, w tym osobie doprowadzanej, przysługuje zgodnie z ustawą o Policji prawo do złożenia w terminie 7 dni do miejscowo właściwego prokuratora zażalenia na sposób prowadzenia tej czynności⁵¹.

⁴⁷ Art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

⁴⁸ Art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

⁴⁹ Art. 40 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

⁵⁰ Art. 42 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

⁵¹ Art. 15 ust. 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

Rozdział 7

Dokumentowanie doprowadzeń osób

Każda czynność służbowa wykonana przez policjanta powinna być w prawidłowy sposób udokumentowana. Podstawowym dokumentem prowadzonym przez policjanta jest notatnik służbowy, w którym dokumentuje czynności służbowe oraz inne, niezbędne informacje, dotyczące przebiegu służby⁵².

Zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 1–3 wytycznych nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych zapisy w notatniku służbowym powinny obejmować m.in. przebieg odprawy do służby (w tym odprawy związanej z doprowadzeniem osoby) oraz wykonanych czynności doprowadzenia osób⁵³.

Zarządzenie nr 360/2009 KGP w § 34 ust. 6 również mówi o tym, że policjanci wykonujący doprowadzenia osób dokumentują przebieg tych czynności w notatnikach służbowych lub w inny sposób ustalony przez bezpośredniego przełożonego⁵⁴.

Ponadto § 46 zarządzenia nr 360/2009 KGP dodaje, że w komórkach konwojowych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji w szczególności prowadzi się i przechowuje następującą dokumentację dotyczącą doprowadzeń:

- książkę odpraw;
- książkę doprowadzeń osób, sporządzaną według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do zarządzenia.

W pozostałych komórkach organizacyjnych Policji sposób dokumentowania doprowadzeń osób określa kierownik komórki lub jednostki organizacyjnej Policji. Dopuszcza się prowadzenie dokumentacji dotyczącej doprowadzeń osób w formie elektronicznej⁵⁵.

W książce doprowadzeń osób w rubryce „uwagi” odnotowuje się w szczególności:

- 1) informacje dotyczące zaistniałego wydarzenia nadzwyczajnego;
- 2) uwagi dotyczące sposobu wykonania doprowadzenia;
- 3) inne informacje mające wpływ na prawidłowe wykonywanie doprowadzeń osób⁵⁶.

Policjanci wykonujący doprowadzenie niezwłocznie po zakończeniu czynności na miejscu wydarzenia nadzwyczajnego sporządzają szczegółową notatkę służbową z jego przebiegu i podjętych działań, którą przekazują dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca wydarzenia nadzwyczajnego, a jej kopię bezpośrednio przełożonemu⁵⁷.

⁵² § 4 ust. 1 wytycznych nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 104, z późn. zm.).

⁵³ § 4 ust. 2 pkt 1–3 wytycznych nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych.

⁵⁴ § 34 ust. 6 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁵⁵ § 46 ust. 6 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁵⁶ § 47 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

⁵⁷ § 43 ust. 1 pkt 4 zarządzenia nr 360/2009 KGP.

Realizując doprowadzenie, policjanci nie powinni zapomnieć o fakcie, że obejmuje ono zazwyczaj osoby zatrzymane, którym przysługują z tego tytułu szerokie uprawnienia.

Definicja w tej materii jest jednoznaczna, a mianowicie odnosi się do przemieszczania osoby:

- 1) pozbawionej wolności
lub
- 2) nietrzeźwej.

Punkt pierwszy mówi o osobie pozbawionej wolności, co zgodnie z doktryną prawną jest równoznaczne z jej zatrzymaniem, a sytuacja taka zgodnie z obowiązującymi przepisami wymaga sporządzenia stosownego protokołu zatrzymania osoby.

Odnośnie do punktu drugiego, to zgodnie z art. 40 § 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi funkcjonariusz Policji doprowadzający osobę w stanie nietrzeźwości do izby wytrzeźwień lub placówki, jednostki Policji, podmiotu leczniczego albo do miejsca zamieszkania lub pobytu, zwany dalej „doprowadzającym”, sporządza **protokół doprowadzenia w celu wytrzeźwienia**.

Protokół ten zawiera:

- 1) imię i nazwisko, jednostkę oraz numer służbowy doprowadzającego;
- 2) datę i godzinę doprowadzenia;
- 3) miejsce i okoliczności oraz opis interwencji;
- 4) imię i nazwisko, imiona rodziców osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji oraz wiek tej osoby;
- 5) rodzaj i numer dokumentu tożsamości oraz rysopis osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji;
- 6) adres zamieszkania lub miejsce pobytu osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji;
- 7) opis zachowania osoby doprowadzonej do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji w czasie interwencji i transportu, z uwzględnieniem okoliczności uniemożliwiających doprowadzenie do miejsca zamieszkania lub pobytu;
- 8) wykaz przedmiotów posiadanych przez osobę doprowadzoną do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji;
- 9) informacje o okolicznościach określonych w art. 401, będących podstawą przyjęcia do izby wytrzeźwień, placówki albo jednostki Policji;
- 10) dyspozycję co do dalszego postępowania z osobą doprowadzoną do izby wytrzeźwień lub placówki albo jednostki Policji po wytrzeźwieniu;
- 11) miejsce doprowadzenia oraz decyzję dyrektora izby wytrzeźwień, kierownika placówki albo komendanta jednostki Policji o przyjęciu lub odmowie przyjęcia⁵⁸.

⁵⁸ Art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Bibliografia

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161).

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1565).

Zarządzenie nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 1, poz. 3).

Zarządzenie nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 119).

Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 104, z późn. zm.).

Internetowy słownik synonimów języka polskiego online, Synonim.NET © LocaHost.

Uniwersalny słownik języka polskiego, pod red. prof. S. Dubisza, tom I, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Służyć i chronić. Prawa człowieka i prawo humanitarne dla policji i organów bezpieczeństwa państwa – edycja polska, Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2002.

